

Sándor bátyánk

híres-nevezetes, enciklopédiának is elillő Szegedi Szótárában a halál címszó köré további tíz összetételt ültet a táj nyelvtermő mezejéről gyűjtve. Ennek sora így megy: halálfélelem, halálhír... és az utolsó fogalom: halálravált; amit jelent: meghalt.

Utoljára vele is ez történt május tizedikén.

Pestre ment rokonozni. Mint mondják a könyvtárosok, ünnep szombatján még fönt járt nálunk, ahogy kisdíák kora óta naponta, hetenként. Mondják, továbbá, tétován téblábolt, kicsit szomorkásan, mintha készült volna valami szomorúra. De én tudom, az életre készült. Lefelé mentében még a portán megvette A Dél-Alföld madárvilága című monográfiánkat.

Mert minden érdekelt, ami szülőföldünk rezzeneteiből szemmel, füllel, kézzel megfogható, leírható, tovább adható. Kutató érdeklődésének eredményeképpen tucatnyi önálló mű és több száz dolgozat sorakozik a kezünk és örömeink között, amelyeknek kapitálisabb darabjai immár a mi világunk alkotó légkörében teremődtek meg.

Igaz, az élet törvénye szerint ő is az utóbbi évtizedekben érlelte be asztagokba hordott ismereteit. Így két felétel szerencsés találkozására és eredménye révén szép örökséget hagyott az utókorra, amit a Tisza-tájon élő népek, ha önismeretükre csak keveset is adnak, soha meg nem kerülhetnek maguknak ártó károsodás nélkül.

Alkotó módszere szerint apró, csi-szolt témadrágakövekből építkezett, amit cizellált aranyfoglatokban mutatott elő. De nem cifrázta, cirádázta, bármennyire is csábító a néprajz szépsége révén a sallangok és naiv ornamentelek hívogatása.

Ezernyi témáit olyan tisztán adta elő, ahogy a fehérre meszelt parasztszobák első látásra kivallják a benneélők bútorait, szokásait, morálját.

Három embernél dolgozott, eszményi emberként hurcolta magát, még a legmodernebb filozófia mércéje szerint is. Ám olyan árnyékot vetett, amely apolitikussága révén éppen neki árnyékolt leginkább. Kicsit szembe is került miatta azzal a fölkarolt szegedi nemzettel, amelyért érdemesnek tartotta magát az életre. Élhetetlen volt, nem csak abban, hogy jószívúsága révén olykor havi százforintos kosztpénzből akarta átvészelni a nincset. A maga mentiségére soha föl nem hozta, hogy frontokról dezertált katonákra aggatta felső ruháit, hogy üldözött politikusokat menekített, hogy haláltáborokba indított zsidókat istápolta.

A két-három generációval mögötte járókat, jómagunkat, több százunkat a szülőföld rögének ismeretére, szeretére, a hozzávaló ragaszkodásra tanított. Arra buzdított, hogy soha ne hagyjam el, el ne felejtsem, de műveljem talaját, hogy az újak sebesen gyökerezzenek meg benne. Ő és Mészöly Gedeon tanított meg arra, hogy szépen zengő öző nyelvjárásunkon a sistergős káromkodás is hamarabb oda talál, ha van, aki meghallja, mint a langyos megszokással elmotyogott zsolozsma.

Minden ember élete két nagy esemény között zajlik. Ő már túljutott a másodikon is.

S akármerre szorítgatjuk mostani rövid emlékezetünk írásmezejébe vonva a 76 éves Bálint Sándort is, munkásságát és emberi sugárzását, egy már olyan biztos, mint a halál: a legszögédibb szögédi, ím, elmönt Szögédébül.

TÓTH BÉLA

